

Baarmoeder te vaak verwijderd

tekst Anca Boon
beeld iStock/NovaSure

Bij duizenden vrouwen wordt jaarlijks de baarmoeder verwijderd; vanwege een vleesboom of poliepen of omdat ze kampen met hevig menstrueel bloedverlies. Meestal onnodig. Er zijn inmiddels namelijk goede, baarmoeder-sparende alternatieven beschikbaar.

In Nederland ondergaan naar schatting jaarlijks 27.500 vrouwen een baarmoederverwijdering. „Er wordt dan in principe een gezond orgaan weggehaald”, stelt gynaecoloog Hugo van Eijndhoven, verbonden aan de Isala klinieken Zwolle.

Een van de redenen voor zo'n operatie is hevig bloedverlies. Daarvan is sprake als de menstruatie zeven dagen of langer duurt en de afscheiding meer is dan normaal, bijvoorbeeld als het maandverband of de tampon om het uur vervangen moet worden.

Nu is het niet altijd makkelijk vast te stellen of het bloedverlies abnormaal groot is, merkt Van Eijndhoven op. Hij vraagt zijn patiënten daarom in zo'n geval om een scorekaart in te vullen, waarop ze moeten aangeven hoeveel dagen ze ongesteld zijn en hoeveel bloedverlies ze dan hebben.

Vrouwen die aan hevige menstruatie lijden, kampen vaak met vermoeidheid en bloedarmoede. Sommigen melden zich op de zwaarste dagen ziek, of het beperkt hen in de activiteiten die ze ondernemen. Naar schatting een op de vijf vrouwen heeft last van hevig menstrueel bloedverlies.

Wanneer een gynaecoloog een vrouw met een menstruatiestoornis op het spreekuur krijgt, zal deze eerst de oorzaak van de klachten moeten achterhalen voordat hij de aandoening kan behandelen, merkt Van Eijndhoven op.

Zo kan hij vaststellen dat er afwijkingen zijn aan de baarmoeder, zoals een vleesboom, poliepen of een kwaadaardige tumor. In dit geval zal de arts het woekerende weefsel verwijderen. Bij een kwaadaardige aandoening zal bovendien verdere behandeling volgen. „Tot vijftien, twintig jaar geleden

werd de baarmoeder hierbij altijd verwijderd. Inmiddels kunnen vleesbomen en poliepen via een kijkbuisoperatie worden verwijderd, waarbij het orgaan zelf gespaard blijft.”

In een klein deel van de gevallen is hevig bloedverlies tijdens de menstruatie het gevolg van een stoornis in de bloedstolling. Dan volgt behandeling met medicijnen.

Bij een heel aantal vrouwen is er geen duidelijk oorzaak aan te wijzen voor het overmatig bloedverlies. „Dit wordt dan bepaald door de hormonen.”

In zo'n geval zijn er verschillende behandelmogelijkheden, vertelt de gynaecoloog. Het middel van eerste keus is een hormoonspiraal (Mirena), weet Van Eijndhoven.

Het spiraaltje geeft in de baarmoeder een lage dosis hormonen af. Dat onderdrukt onder meer de opbouw van het baarmoederslijmvlies gedurende de cyclus. Vanwege die eigenschap worden ze ook gebruikt ter voorkoming van zwangerschap. Dit gebeurt in eerste instantie door uitschakeling van de meeste zaadcellen. Als een zaadcel toch doordringt tot de eicel en deze bevrucht, is vervolgens innesteling onmogelijk en sterft het inmiddels ontstane embryo. Reden waarom dergelijke spiraaltjes in de gereformeerde

gezindte ethisch gezien niet onomstreden zijn.

Van Eijndhoven: „Bij veel vrouwen is het spiraaltje een effectief middel tegen hevige menstruaties. De huisarts zal vaak deze oplossing aanbieden, en hij of zij kan het spiraaltje zelf plaatsen.”

Echter, deze methode werkt niet bij iedereen. „Een goed alternatief is dan de verwijdering van het baarmoederslijmvlies, zogeheten endometriumablatie.”

Er zijn drie verschillende manieren om die behandeling uit te voeren, zegt Van Eijndhoven. Wel werken ze allen volgens hetzelfde principe: onder plaatselijke of algehele verdoving wordt met warmte de binnenbekleding van de baarmoeder weggebrand; het slijmvlies groeit daarna niet of nauwelijks meer aan.

De hevigheid van de menstruatie vermindert daarna aanzienlijk; soms houdt die zelfs helemaal op. „Ook vermindert de pijn van de menstruatie. Die belemmert sommige vrouwen meer dan het feit dat ze hevig vloeien”, weet Van Eijndhoven.

De ablatiebehandeling kan gebeuren met een ballon die wordt opgeblazen en verwarmd, of met een netje dat zich uitvouwt, de vorm van de baarmoederholte aanneemt en hitte afgeeft, of door spoeling met warm water.

Een belangrijke kanttekening bij de behandeling is dat deze alleen geschikt is voor vrouwen in de premenopauze die geen kinderwens meer hebben. Zou een vrouw zwanger worden na de behandeling, dan brengt de slechtere conditie van het slijmvlies de nodige risico's met zich mee. „De placenta kan bijvoor-

beeld met de baarmoederwand vergroeien, wat na de bevalling een grote bloeding kan geven.”

Omdat veel vrouwen het niet zien zitten om na de behandeling langdurig de pil te slikken, krijgt de gynaecoloog nogal eens het verzoek om de endometriumablatie te combineren met sterilisatie, om zo een volgende zwangerschap te voorkomen.

De behandeling heeft in verreweg de meeste gevallen het gewenste resultaat. Bij 3 tot 10 procent van de vrouwen – afhankelijk van de gebruikte methode – komen de klachten echter na verloop van tijd terug en moet de baarmoeder alsnog verwijderd worden.

Op dit moment echter is baarmoederverwijdering nog de meest toegepaste methode bij hevig bloedverlies. Twee derde van de vrouwen ondergaat deze

operatie; bij een derde wordt het baarmoederslijmvlies weggebrand.

Wel verwacht Van Eijndhoven dat het aandeel van de minder belastende, baarmoedersparende ingreep de komende jaren verder zal toenemen. Dezelfde trend ziet hij rond verzaking. Ook hierbij was het eerst gebruikelijk om de baarmoeder weg te halen, terwijl nu alternatieve behandelingen die het orgaan behouden in opkomst zijn.

Minder ingrijpende behandeling van hevige menstruatie in opkomst

>>baarmoederpoli.nl >>isala.nl/gynaecologie